

VÝROČNÍ ZPRÁVA

k výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji 2023

Brno 15. 3. 2024

jihomoravský kraj

Obsah

Úvod	3
1 Výkon regionálních funkcí	4
1.1 Charakteristika regionálních funkcí	4
1.2 Strategické dokumenty regionálních funkcí	4
1.3 Finanční zajištění regionálních funkcí Jihomoravského kraje	6
1.4 Personální zajištění regionálních funkcí Jihomoravského kraje	6
1.5 Počet obsluhovaných a veřejných knihoven v Jihomoravském kraji.....	8
2 Regionální služby poskytované Moravskou zemskou knihovnou.....	11
2.1 Poradenské, vzdělávací a koordinační služby	11
2.2 Statistika knihovnických činností	12
2.3 Vzdělávání knihovníků, pořádání seminářů a porad	13
2.4 Metodická pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže.....	16
2.5 Medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven a obcí, prezentace příkladů dobré praxe.....	17
3 Regionální služby poskytované pověřenými knihovnami	18
3.1 Poradenské, vzdělávací a koordinační služby	18
3.2 Statistika knihovnických činností	20
3.3 Vzdělávání knihovníků, pořádání seminářů a porad	21
3.4 Tvorba, distribuce a cirkulace výměnných fondů	25
3.5 Pomoc při revizích a aktualizacích knihovnických fondů.....	27
3.6 Nákup, zpracování a distribuce knihovnických fondů pořízených z prostředků provozovatele obsluhované knihovny	28
3.7 Servis automatizovaného knihovnického systému využívaného pro výkon regionálních funkcí	30
3.8 Metodická pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže.....	33
3.9 Medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven a obcí, prezentace příkladů dobré praxe.....	36
3.10 Další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji knihoven a jejich veřejných knihovnických a informačních služeb	38
4 Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven Jihomoravského kraje	39
5 Čerpání rozpočtu dotace na zajištění výkonu RF knihoven v JMK	41
6 Závěr	42
7 Použité zdroje	43

Úvod

Regionální funkce (RF) knihoven se staly za dobu své existence neodmyslitelnou součástí a významnou oporou při zajišťování veřejných knihovnických a informačních služeb knihoven všech velikostí. Rok 2023 ukončil již 19. rok podpory regionálních funkcí knihoven z prostředků rozpočtu Jihomoravského kraje (JMK), ve výši 18 milionů korun.

Veřejné knihovny v Jihomoravském kraji mohou od roku 2016 využívat na podporu modernizace a zvelebování svých interiérů včetně nákupu technologií finanční prostředky z dotačního titulu Obecní knihovny. Zasluhou projektu na podporu čtenářství podpořeného z dotace hejtmána Jihomoravského kraje Mgr. Jana Grolicha Jižní Morava čte mohou rozvíjet zájem o čtení i u nejmenších dětí a přispívat k rozvoji spolupráce knihoven a škol.

Nejvýznamnější událostí roku 2023 bylo udílení cen Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2023 a TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2023, které se konalo 20. listopadu 2023 v prostorách Krajského úřadu Jihomoravského kraje za osobní účasti náměstka hejtmána Mgr. Františka Lukla, MPA a ředitele Moravské zemské knihovny v Brně, prof. Tomáše Kubíčka.

Předložená zpráva vychází z výsledků závěrečných zpráv k výkonu regionálních funkcí knihoven jednotlivých pověřených knihoven.

1 Výkon regionálních funkcí

1.1 Charakteristika regionálních funkcí

Regionální funkce jsou souborem služeb, které poskytují krajské knihovny ve spolupráci s pověřenými knihovnami v kraji (městskými knihovnami). Služby jsou poskytovány obsluhovaným knihovnám v kraji (místním, obecním a městským knihovnám). Dotace na výkon regionálních funkcí knihoven jsou zajišťovány z rozpočtu kraje. Výkon regionálních funkcí vyplývá z knihovního zákona č. 257/2001 Sb.

Předmětem regionálních funkcí je teoretická i praktická podpora veřejných knihoven. Vedle knihovního zákona a dalších návazných a souvisejících předpisů vydává Ministerstvo kultury ve spolupráci s Knihovnickým institutem Národní knihovny ČR metodické pokyny, koncepce a další materiály, které blíže určují program regionálních funkcí.

Výkon regionálních funkcí je celostátně řízen Knihovnickým institutem Národní knihovny ČR (KI NK), který vykonává koordinační, odborné, informační, analytické, výzkumné, standardizační, metodické a poradenské činnosti. Regionální funkce knihoven se uskutečňují ve spolupráci se Sdružením knihoven ČR (SDRUK), prostřednictvím Sekce pro regionální funkce (Sekce RF). KI NK ve spolupráci se Sekcí RF pořádá porady a ve dvouletých intervalech celostátní seminář Regionální funkce knihoven. Stejně jako SDRUK napomáhá výkonu RF také Svaz knihovníků a informačních pracovníků (SKIP), a to prostřednictvím Sekce veřejných knihoven. Pořádá odborné workshopy, semináře a další vzdělávací akce.

Výkon RF na území České republiky kromě KI NK realizuje čtrnáct krajských knihoven. Funkci krajské knihovny v Jihomoravském kraji plní Moravská zemská knihovna v Brně.

1.2 Strategické dokumenty regionálních funkcí

Regionální funkce vychází z dokumentů celostátní i regionální povahy, které jsou klíčové i pro činnost knihoven a naplnění jejich poslání:

1. Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027 s výhledem do roku 2030 (2020),
2. Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky (2023),
3. Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky (2019),

4. Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu doplňování a aktualizace knihovního fondu pro knihovny zřizované a/nebo provozované obcemi na území České republiky (2017),
5. Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021–2027 (2021).

Vize rozvoje veřejných knihoven v Jihomoravském kraji¹

Veřejné knihovny Jihomoravského kraje představují stabilní, soudržnou a spolupracující síť vytvářející funkční infrastrukturu na podporu rozvoje celoživotního neformálního vzdělávání, čtenářských návyků a čtenářské gramotnosti, občanských a sociálních kompetencí, budování a rozvíjení regionální identity, mezigeneračních vztahů a sociální soudržnosti. Prohlubuje se jejich význam jako informačních a komunitních center obcí. Rozvoj a zkvalitňování systému regionálních služeb při dosažení jejich standardizované úrovně vytváří podmínky nejen pro zajišťování veřejných knihovnických a informačních služeb, ale zejména naplňování jejich nezastupitelné role v kontextu demokratického rozvoje celé společnosti.

Cíle regionálních funkcí knihoven²

1. Zajištění dostupnosti a rozvoje veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky v souladu s celostátní koncepcí rozvoje knihoven.
2. Vyrovnání rozdílů v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb obyvatelům měst a malých obcí s přihlédnutím k jejich specifikům.
3. Zajištění kvality a kontinuity veřejných knihovnických a informačních služeb v návaznosti na informační potřeby uživatelů a v souladu s Metodickým pokynem Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky (Standard pro dobrou knihovnu).
4. Odstranění nežádoucích diferencí v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb mezi jednotlivými regiony a kraji.
5. Účelná dělba práce a koordinace odborných činností v kraji.
6. Efektivní využití veřejných finančních prostředků.
7. Garance průběžné aktualizace knihovního fondu knihoven provozovaných obcemi.
8. Udržení odborného standardu služeb v knihovnách regionu.
9. Garance kvalifikačního růstu pracovníků knihoven (celoživotní vzdělávání).

¹ Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021–2027, s. 16.

² Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky (2019), s. 2.

1.3 Finanční zajištění regionálních funkcí Jihomoravského kraje

Jihomoravský kraj podpořil regionální funkce knihoven v částce **18 milionů korun**. Rozpočet částek vycházel z počtu obsluhovaných knihoven a počtu registrovaných uživatelů vztažených k počtu obyvatel v regionech.

Tab. 1 Zajištění dotace na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven

Region	2023
Brno – město	668 000
Boskovicko a Blanensko	2 843 000
Brno – venkov	2 779 000
Břeclavsko	2 299 000
Hodonínsko	2 139 000
Vyškovsko	2 282 000
Znojemsko	2 740 000
Pověřené knihovny	15 750 000
MZK v Brně	2 250 000
Celkem	18 000 000

1.4 Personální zajištění regionálních funkcí Jihomoravského kraje

Regionální služby v Jihomoravském kraji byly zajišťovány **24,12 úvazky**.

Tab. 2 Počet pracovníků zajišťujících výkon regionálních funkcí knihoven (přepočtený stav)

Region	2023
Brno – město	0,30
Boskovicko a Blanensko	4,22
Brno – venkov	2,75
Břeclavsko	3,00
Hodonínsko	3,00
Vyškovsko	3,20
Znojemsko	4,00
Pověřené knihovny	20,47
MZK v Brně	3,65
Celkem	24,12

Brno – město

Metodicky vedla pobočky s VF vedoucí Ivana Kazdová a samotnou práci s výměnným fondem měla na starosti Lenka Svobodová s **0,30 pracovním úvazkem**.

Boskovicko a Blanensko

Helena Jalová (vedoucí) - 1, Alice Skácelová - 1, Radomíra Marková - 1 a Hana Matulová - 1. Oddělení mělo celkem **4 pracovní úvazky**.

Dohody o provedení práce: Marie Skoupá – zajištění činnosti střediska Křtiny a Šárka Medunová – účetnictví regionu.

Brno – venkov

Lenka Štrosová (vedoucí) - 0,75, Simona Jedličková - 1, Jitka Zavřelová - 1. Celkem měly **2,75 pracovního úvazku**.

Dohody o provedení práce: 6 knihovnic zajišťujících činnost střediskových knihoven – Blanka Odutová (Ivančice), Renata Pilátová (Modřice), Ivana Brzobohatá (Mokrá-Horákov), Jaroslava Eliášová (Rosice), Dagmar Kopřivová (Tišnov), Bohumila Pavková (Židlochovice). Zuzana Kuderová – ekonom projektu (25 hod./měsíc), Věra Štěpánová – dočasná výpomoc s aktualizací a revizí fondu + pomocné administrativní práce (červenec–prosinec 2023),

Dohoda o pracovní činnosti: Alena Drdulová – kompletní zpracování VF + výpomoc s další agendou RF

Břeclavsko

Jitka Burešová (vedoucí) -1, Helena Buršíková -1 a Stanislava Haberová -1. Celkem tvořily **3 plné pracovní úvazky**.

Hodonínsko

Magda Švejcarová (vedoucí) - 0,4, Marcela Koláčková - 1, Jitka Štípská - 1, Alena Gruňová - 0,6. Celkem mělo oddělení **3 pracovní úvazky**.

Regionální oddělení pracovalo v oslabeném personálním obsazení. Leden až březen v počtu úvazků 2,4 (ukončení pracovního poměru ekonomky), od 13. června do konce listopadu v počtu 2 pracovních úvazků (dlouhodobá nemoc).

Vyškovsko

Lenka Nováková - 0,6 (vedoucí), Jana Palíšková - 0,5, Eva Kalivodová - 0,9, Dana Vašíčková - 0,5, Yvona Slačálková - 0,5, Soňa Křetinská - 0,1, Ladislav Valiašek - 0,1. Celkem měli **3,22 pracovních úvazků**.

Navýšil se počet pracovníků o 0,1 z důvodů personálních změn.

Znojensko

Kateřina Juřicová - 1 (vedoucí), Magdaléna Filipová - 1, Petra Haitová - 1, Květa Sobotková - 1. Regionální oddělení mělo celkem **3 plné pracovní úvazky**.

MZK v Brně

Věra Konečná (vedoucí) - 0,5, Monika Kratochvílová - 0,8, Jan Lidmila - 0,8, Michala Králová - 0,85, Michaela Navrátilová - 0,7. Oddělení mělo celkem **3,65 pracovních úvazků**.

1.5 Počet obsluhovaných a veřejných knihoven v Jihomoravském kraji

Moravská zemská knihovna v Brně a knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí obsluhovala **684 smluvních knihoven** (677 obsluhovaných knihoven + 7 pověřených knihoven).

Tab. 3 Počet obsluhovaných knihoven v JmK 2023 (uzavřena smlouva o poskytování RF)

Region	Počet obsluhovaných knihoven
Brno – město	16
Boskovicko a Blanensko	136
Brno – venkov	145
Břeclavsko	74
Hodonínsko	79
Vyškovsko	86
Znojensko	141
Pověřené knihovny	677
MZK v Brně	7
Celkem	684

Tab. 4 Veřejné knihovny v Jihomoravském kraji 2023

Region	Profesionální				Neprofesionální		Pobočky celkem
	Pověřené	Pobočky	Prof.	Pobočky	Neprof.	Pobočky	
Brno – město	1	36	0	0	0	0	36
Boskovicko a Blanensko	1	3	11	26	96	0	29
Brno – venkov	1	0	20	5	124	0	5
Břeclavsko	1	3	14	4	53	0	7
Hodonínsko	1	1	17	1	62	0	2
Vyškovsko	1	2	6	10	67	1	13
Znojemsko	1	5	8	3	132	1	9
Pověřené knihovny	7	50	76	49	534	2	101
MZK v Brně	1	0	0	0	0	0	0
Celkem	8	50	76	49	534	2	101

Tab. 5 Veřejné knihovny v Jihomoravském kraji 2023

Region	Knihovny celkem bez poboček	Knihovny celkem s pobočkami
Brno – město	1	37
Boskovicko a Blanensko	108	137
Brno – venkov	145	150
Břeclavsko	68	75
Hodonínsko	80	82
Vyškovsko	74	87
Znojemsko	141	150
Pověřené knihovny	617	718
MZK v Brně	1	1
Celkem	618	719

Brno – město

Neproběhly žádné změny v počtu otevřených knihoven. V regionu nebyly žádné pozastavené knihovny.

Boskovicko a Blanensko

Zrušena byla **pobočka Holešín** Městské knihovny Rájec – Jestřebí z rozhodnutí zřizovatele. **Knihovna Makov**, **pobočka Obůrka** Městské knihovny Blansko a **pobočka Meziříčsko** Městské knihovny Letovice, mají dlouhodobě pozastavenou činnost.

Brno – venkov

Nově vznikla **knihovna v Horních Loučkách**. **Obecní knihovna Říčany** byla přeřazena do kategorie profesionálních knihoven. Z rozhodnutí zastupitelstva obce byla zrušena **Obecní knihovna Trboušany**. Dlouhodobě pozastavená činnost je v **Obecní knihovně Příbyslavice** a **Obecní knihovně Zhoř**.

Břeclavsko

Obecní knihovna Moravská Nová Ves byla přesunuta z kontejneru do jiných náhradních prostor. **Místní knihovna Kostice** se stala profesionální knihovnou. V regionu byla zrušena **pobočka Nové Mlýny** Obecní knihovny Přítluky. Obec má 126 obyvatel a knihovna byla málo využívaná. Z rozhodnutí zastupitelstva byla zrušena **Místní lidová knihovna Dolní Věstonice** z důvodu více využívané školní knihovny v místě.

Hodonínsko

Z důvodu snížení počtu hodin provozní doby se **Obecní knihovna Hroznová Lhota** stala neprofesionální knihovnou. **Obecní knihovna Žeraviny** je jediná knihovna s pozastavenou činností v regionu.

Vyškovsko

Uzavřena byla **pobočka Chválkovice** Městské knihovny Ivanovice na Hané, kde si osadní výbor odhlasoval její celkové zrušení. Dlouhodobě pozastavenou činnost má **Místní knihovna Nové Sady**.

Znojemsko

Celkem 13 knihoven má dlouhodobě pozastavenou činnost:

- Blanné
- Černín
- Čermákovice
- Dolní Dubňany
- Horní Břečkov
- Horní Kounice
- Jiřice u MB
- Polánka
- Ratišovice
- Starý Petřín
- Štítary
- Tvořihráz
- Vevčice

2 Regionální služby poskytované Moravskou zemskou knihovnou

2.1 Poradenské, vzdělávací a koordinační služby

Standard pro výkon RF doporučuje realizaci metodických návštěv 1 - 2x ročně do každé pověřené knihovny. Zaměstnanci regionálního oddělení Moravské zemské knihovny uskutečnili **6 metodických návštěv, standard byl naplněn**. Neuskutečnila se metodická návštěva Městské knihovny Hodonín z důvodu rekonstrukce pověřené knihovny. Bylo poskytnuto **299 konzultací**.

Poradenství týkající se rekonstrukcí knihoven poskytuje **Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven**, které je součástí Moravské zemské knihovny v Brně. Rada Jihomoravského kraje vyhlásila v rámci dotačního programu „Program rozvoje venkova Jihomoravského kraje pro rok 2023“ také **dotační titul DT 5 - Obecní knihovny** pro obce do 3 000 obyvatel ve výši 1 900 000 Kč. Obce podaly **83 žádostí v celkovém objemu 3 211 000 Kč** a **schválených bylo 52 žádostí**.

Tab. 6 Počet schválených žádostí podle počtu obyvatel v obcích

Schválené žádosti do 500 obyvatel	% ze schválených žádostí	Schválené žádosti 501 – 1 000 obyvatel	% ze schválených žádostí	Schválené žádosti 1 001 – 3 000 obyvatel	% ze schválených žádostí
34	65	18	35	0	0 %

Brno – město

V loňském roce neproběhla v žádné z poboček Knihovny Jiřího Mahena větší rekonstrukce. Průběžně byla prováděna modernizace jejich interiérů.

Boskovicko a Blanensko

Rekonstrukce se uskutečnily v **Místní knihovně Lysice, Obecní knihovně Olomoučany a Městské knihovně Velké Opatovice**. Nové vybavení bylo pořízeno v **Obecní knihovně Bukovina, Obecní knihovně Svinošice** a **Místní knihovně Závist**. Před **Městskou knihovnou Blansko** vzniklo odpočinkové místo.

Brno – venkov

Byla dokončena přestavba **Obecní knihovny Ostopovice** a v **Obecní knihovně Javůrek** proběhla sanace vlhkého zdiva a změna dispozice knihovny. Nové vybavení bylo pořízeno například v **Obecní knihovně Bukovice, Brumov, Šerkovice, Svatoslav, Štěpánovice, Branišovice, Kovalovice** a **Zakřany** a **Místní knihovně Kaly**.

Břeclavsko

V budově OÚ v obci Kašnice proběhlo otevření komunitního centra a **Místní lidové knihovny Kašnice**, která se do budovy OÚ přestěhovala z malých prostor.

Hodonínsko

Proběhlo slavnostní otevření nové multifunkční Čítárny a studovny v **Městské knihovně Kyjov**. Uskutečnila se významná rekonstrukce **Městské knihovny Hodonín** za účelem modernizace služeb. Nové vybavení bylo pořízeno v **Obecních knihovnách Malá Vrbka, Tasov** a **Místních knihovnách Blatnička a Kozojídky**.

Vyškovsko

Byla dokončena rekonstrukce **Obecní knihovny Šaratice, Obecní knihovny Pustiměř, Obecní knihovny Vážany nad Litavou** a **pobočky Kroužek v Rousínově**. **Místní knihovna Chvalkovice** má zcela nové prostory. V **Obecní knihovně Holubice** došlo k rozšíření o další místnost, kde se nachází dětské oddělení.

Městská knihovna Kyjov, čítárna

Znojemsko

Proběhla rekonstrukce budovy OÚ ve Vranově nad Dyjí, kde se nachází i **Místní knihovna ve Vranově nad Dyjí**. **Obecní knihovna Stošíkovice na Louce** byla přestěhovaná do nově postaveného Obecního domu. V **Místní knihovně Lančov** proběhla rekonstrukce podlahy a v **knihovně Vítonice** se vymalovalo. Nové vybavení bylo pořízeno v **Obecní knihovně Džbánice, Místní knihovně Podmolí, Obecní knihovně Mackovice** a **Místní knihovně Olbramkostel**.

2.2 Statistika knihovnických činností

Statistika knihovnických činností je prováděna na základě zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě. Požadovaná periodičita je podle standardu regionálních funkcí 1x ročně. Regionální oddělení Moravské zemské knihovny zpracovalo **7 statistických výkazů z jednotlivých pověřených knihoven**. Statistické výkazy za rok 2022 byly zaslány do elektronické databáze Národního poradenského střediska pro kulturu (NIPOS). Statistické výkaznictví se v Jihomoravském kraji zpracovává v programu Stat-Excel. Údaje byly celoročně využívány při analýzách a napomáhaly k řešení problémů v knihovnách. **Standard byl v rámci kraje splněn.**

2.3 Vzdělávání knihovníků, pořádání seminářů a porad

Součástí kvalitní metodické práce je setkávání knihovníků na seminářích, poradách a dalších akcích v rámci celoživotního vzdělávání. Ve standardu výkonu RF se doporučuje ročně na 1 pracovníka profesionální knihovny věnovat vzdělávání minimálně 48 pracovních hodin. Pracovníci působící v knihovnách s pracovním úvazkem nižším než 15 hodin týdně by měli absolvovat další odborné vzdělávání v rozsahu nejméně 8 pracovních hodin za rok. **Pracovníci Oddělení vzdělávání a krajské metodiky se vzdělávali celkem v rozsahu 662 hodin, všichni zaměstnanci splnili standard.**

Knihovnou Jiřího Mahena v Brně se realizoval na Jižní Moravě vzdělávací projekt „**Rozvoj kompetencí: Vzdělávací aktivity pro pracovníce a pracovníky kulturního a kreativního sektoru k v rámci Národního plánu obnovy – iniciativa Status umělce a umělkyně, komponenta 4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru**“, kterého se účastnili knihovníci ze všech regionů a zaměstnanci regionálního oddělení Moravské zemské knihovny. Školení probíhala v oblasti manažerských a komunikačních dovedností, digitálních dovedností a finanční gramotnosti.

Vzdělávání knihovníků realizované v MZK měl podobu **e-learningových kurzů, rekvalifikačních kurzů** dle Národní soustavy kvalifikací a **jednorázových vzdělávacích akcí**. E – learningové kurzy a rekvalifikační kurzy byly většinou určeny pro knihovníky z celé České republiky. Z dotace na výkon regionálních funkcí z Jihomoravského kraje byly financovány vzdělávací akce zaměřené na vzdělávání knihovníků v Jihomoravském kraji.

Tab. 7 Počet vzdělávacích akcí v Moravské zemské knihovně v Brně

Knihovna	Počet obslužených knihoven	Počet všech vzdělávacích akcí	Počet akcí v rámci výkonu RF	Počet akcí realizovaných online	Poč. akcí na podporu vzd. a kult. aktivit
MZK v Brně	163	13	12	2	4

..

Tab. 8 Počet účastníků na vzdělávacích akcích v Moravské zemské knihovně v Brně

Knihovna	Počet všech účastníků	Počet účastníků akcí v rámci RF	Počet účastníků online akcí	Počet účast. akcí na podporu vzd. a kult. aktivit
MZK v Brně	444	393	105	103

E-learningové kurzy:

- Kurz angličtiny pro knihovníky e-LKA 3–27 absolventů (rozsah 28 hodin)
- Kurz angličtiny pro knihovníky e-LKA 1–50 absolventů (rozsah 40 hodin)
- Služby knihoven – 36 absolventů (rozsah 70 hodin)
- Knihovnický kurz – 46 absolventů (rozsah 80 hodin)
- Digitalizace v knihovnách – 30 absolventů (rozsah 45 hodin)

Celkem kurzů: 5

Celkem hodin: 263

Celkem absolventů: 189

Rekvalifikační knihovnický kurz dle Národní soustavy kvalifikací (NSK):

- Knihovník katalogizátor / Knihovnice katalogizátorka - 17 absolventů (rozsah 120 hodin)
- Knihovník/knihovnice v přímých službách – 24 absolventů (rozsah 120 hodin)

Celkem kurzů: 2

Celkem hodin: 240

Celkem absolventů: 41

Zkoušky dle NSK v roce 2023:

- Knihovník katalogizátor / Knihovnice katalogizátorka – počet účastníků: 8
- Knihovník v službách – počet účastníků: 10
- Počet účastníků zkoušek celkem: 18

Praxe probíhající v MZK:

- v průběhu roku absolvovalo v MZK praxi celkem 25 studentů ze středních odborných škol, z Masarykovy univerzity – Filozofické fakulty a Pedagogické fakulty a jeden doktorand z Univerzity v Toruni (Polsko).

Vzdělávací akce pořádané v MZK:

- Multifunkční knihovna v obci – jak ji uspořádat a vybavit
- E-knihy v knihovnách, informace, tipy, příklady
- Tritius: Základy katalogizace a výpůjční protokol
- Jak přitáhnout lidi do knihovny?
- Knihovníci knihovníkům – Inspirace z knihoven V.
- Inspirační seminář k projektu Bookstart: S knížkou do života (ve spolupráci s KJM, kde se seminář konal)
- Jak rozvíjet knihovní komunitu prostřednictvím sociálních sítí a dalších nástrojů
- Kurz MARC 21/RDA – seriály a integrační zdroje
- Současná česká literatura pro děti a mládež
- Kurz MARC 21/RDA – tištěné monografie – doporučená úroveň
- Německojazyčná literatura v českém překladu 2019-2022
- Webinář – Novinky portálu Knihovny.cz
- Jak podpořit rozkvet obecních knihoven v Jihomoravském kraji s pomocí dotačního titulu JMK Obecní knihovny

Celkem akcí: 13
Celkem účastníků: 444
Obslužených knihoven: 163
z toho knihoven v JMK: 65
Celkem hodin: 58

Časopis Duha

Vzdělávání knihovníků probíhá i formou studia odborných periodik. K tomu slouží i mimo jiné časopis DUHA, jehož vydávání je podpořeno z dotace regionální funkce knihoven. V roce 2023 vyšel **37. ročník** časopisu Duha, který má podnázev Informace o knihách a knihovnách. Časopis přináší nové podněty do knihovnické práce, sdílí trendy a příklady dobré praxe. Časopis vycházel v tištěné formě v nákladu 500 výtisků i v elektronické podobě na adrese <https://duha.mzk.cz/>.

Témata jednotlivých čísel Duhy v roce 2023 byla následující:

1. Vzdelávání knihovníků
2. MZK - 100 let národní instituce
3. Vícezdrojové financování knihoven
4. Jak prodávat knihovnu

Časopis Duha

Další publikace

V průběhu roku se Oddělení vzdělávání a krajské metodiky věnovalo aktualizaci **Příručky pro knihovníky veřejných knihoven**, která vyjde v elektronické podobě v roce 2024.

Porady

Standard pro výkon RF doporučuje realizaci porad pro pověřené knihovny 2x ročně. Uskutečnilo se celkem **6 porad s 83 účastníky** (z toho 15 účastníků online). Jednalo se o jednu pracovní poradou pro ředitele pověřených knihoven, jednu poradou pro ekonomy, tři pracovní porady pro vedoucí regionálních oddělení pověřených knihoven (z toho 1 online) a jednu poradou společnou pro ředitele, vedoucí pracovníky regionálních oddělení a ekonomy. Za účasti ředitelů a vedoucích regionálních oddělení pověřených knihoven se konal workshop na stanovení cílů veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami v Jihomoravském kraji. Zástupci Moravské zemské knihovny v Brně se účastnili některých porad probíhajících v regionech, například v nově zrekonstruované knihovně Velké Opatovice a MěK Hodonín. **Standard byl naplněn.**

2.4 Metodická pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže

Moravská zemská knihovna v Brně podporuje rozvoj kulturní a vzdělávací činnosti ve spolupráci se zapojenými knihovnami projektem **Jižní Morava čte** s podporou individuální dotace Jihomoravského kraje a dalších sponzorů a partnerů. Knihovny již 8. rokem tvoří programy, které podporují dětské čtenářství. Jedná se o tematické besedy, autorská čtení, výtvarné a literární workshopy, ale třeba i kvízy a zajímavé exkurze. Do projektu se zapojilo **78 knihoven** Jihomoravského kraje a přes **6 400 dětí**.

Každoročně, v rámci projektu, je vyhlášována literární soutěž pro děti. Soutěžní témata si vybírají knihovnice zapojené do projektu. Loňským tématem byl **Nekonečný svět fantazie**. Projekt má i své patrony – brněnskou spisovatelku Lucii Hlavinkovou a brněnského sochaře Václava Sigursona Kostohryze.³

Beseda s M. Navrátilovou na Decentní slavnosti

Autorské čtení s Janem Opatřilem v Obecní knihovně Otnice

³ <http://www.jiznimoravacte.cz/>

2.5 Medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven a obcí, prezentace příkladů dobré praxe

Cílem ocenění je podpořit a zviditelnit roli a význam knihoven jako vzdělávacích, kulturních a komunitních institucí, které přispívají k propojování lidí v místě, prohlubování jejich zájmu o současnost i minulost života obce a napomáhají budování kvalitativně nových vztahů podporujících rozvoj občanské společnosti. Moravská zemská knihovna v Brně ve spolupráci s Krajským úřadem Jihomoravského kraje udělila již pátým rokem ocenění „**Komunitní knihovna a TOP komunitní knihovna Jihomoravské kraje**“.⁴

Ocenění každoročně probíhá pod záštitou hejtmána Jihomoravského kraje, Mgr. Jana Grolicha a koná se v reprezentativních prostorách zasedacího sálu Krajského úřadu Jihomoravského kraje. V 5. ročníku došlo k úpravě hodnocení, jehož cílem bylo více zohlednit komunitní charakter knihoven. Vítězné knihovny v každé ze soutěžních kategorií obdržely diplom a sponzorské dary, součástí ocenění byla jejich medializace.

Oceněné knihovny:

- Kategorie do 500 obyvatel: **Místní knihovna Nechvalín**, region Hodonín
- Kategorie 501 až 1 000 obyvatel: **Obecní knihovna Nemojany**, region Vyškov
- Kategorie 1 001 až 3 000 obyvatel: **Obecní knihovna Ořechov**, region Brno – venkov
- Kategorie 3 001 až 5 000 obyvatel: **Městská knihovna Valtice**, region Břeclav
- Kategorie 5 001 a více obyvatel: **Městská knihovna Tišnov**, region Brno-venkov
- TOP Komunitní knihovnou Jihomoravského kraje 2023 se stala **Obecní knihovna v Ořechově**

Obecní knihovna Ořechov – Top Komunitní knihovna JmK 2023, zleva Mgr. František Lukl, MPA, Pavel Smiščík, Naděžda Adámková, Tomáš Dudík, prof. Tomáš Kubíček

⁴ <https://www.mzk.cz/pro-knihovny/region/knihovnicka-slavnost/oceneni-komunitni-knihovna-jihomoravskeho-kraje-2023-top-ko>

3 Regionální služby poskytované pověřenými knihovnami

3.1 Poradenské, vzdělávací a koordinační služby

V Jihomoravském kraji bylo obslouženo **582 knihoven**, poskytnuto **2 147 konzultací** a **550 metodických návštěv**. Konzultace a metodické návštěvy byly zaměřeny na statistické výkaznictví, automatizaci knihoven, na problematiku výměnných fondů, aktualizaci a revizi knihovních fondů, případně knihovnickou techniku. Dotazy byly zaměřeny také k dotačnímu titulu DT 5 - Obecní knihovny z JMK.

Tab. 9 Poradenská a konzultační činnost

Region	Počet obslužených knihoven	Počet poskytnutých konzultací	Počet metodických návštěv
Brno – město	16	38	9
Boskovicko a Blanensko	119	125	112
Brno – venkov	143	217	69
Břeclavsko	70	479	83
Hodonínsko	78	595	138
Vyškovsko	75	572	42
Znojemsko	81	121	97
Celkem	582	2 147	550

Doporučení podle Standardu:

Průběžně, metodická návštěva zpravidla 1 – 2x ročně v každé obsluhované knihovně provozované obcí v kraji.

Plnění Standardu:

Na jednu obsluhovanou knihovnu v Jihomoravském kraji vychází 0,8 metodických návštěv za rok 2023. V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **nebyl standard naplněn** především z personálních důvodů.

Brno – město

Uskutečnilo se **38 konzultací** a **9 metodických návštěv**. Snížený počet konzultací a metodických návštěv zapříčinila dlouhodobá pracovní neschopnost v regionálním oddělení. Metodické návštěvy se týkaly uspořádání fondu, interiérových a personálních změn. Každý měsíc se konaly pravidelné porady poboček.

Boskovicko a Blanensko

Bylo poskytnuto **125 konzultací** a uskutečněno **112 metodických návštěv** zaměřených na řešení odborných knihovnických problémů, konzultace v oblasti automatizovaných systémů, webových stránek, koordinaci besed se spisovateli v rámci regionu, spolupráci se školami a pravidelnou cirkulaci výměnného fondu. Vedoucí regionu působila v komisi soutěže Komunitní knihovna JMK 2023.

Brno – venkov

Knihovníkům či zřizovatelům knihoven bylo poskytnuto **217 konzultací a realizováno 69 metodických návštěv**. Jejich tématy bylo proškolení knihovníků, vícezdrojové financování knihoven, organizace akcí v knihovnách, webová prezentace knihovny, nastavení knihovního systému, aktualizace a revize knihovního fondu, stavění fondu při stěhování/rekonstrukci, změně dispozičního řešení knihovny apod.

Břeclavsko

Bylo **479 konzultací, 83 metodických návštěv**, které byly zaměřeny zejména na výměnné fondy, nákup z prostředků obcí, pomoc při revizích, aktualizaci, zaškolení nových knihovníků, představení nových či zrekonstruovaných prostor, statistické údaje

Hodonínsko

Regionální oddělení uskutečnilo **595 konzultací a 138 metodických návštěv**, které byly zaměřeny na zpracování statistických výkazů, na uzavírání dodatků ke smlouvám (poskytování financí na nákup knih z prostředků obcí) a další běžné knihovnické činnosti. Byly oslofovány knihovny a starostové s nabídkou využití dotačního titulu JMK Obecní knihovny na vybavení knihoven. Proběhlo **setkání starostů** spádových obcí Hodonínska a spádových obcí Kyjovska. Jedním z bodů programu byly informace o činnosti knihoven.

Vyškovsko

Bylo uskutečněno **572 konzultací a 42 metodických návštěv**. Návštěvy a konzultace byly zaměřeny na řešení konkrétních problémů v knihovnách, dotační projekty, knihovní systém, statistiky, dotazníky a jednání se zřizovateli, aktualizace a revize fondu, vybavení knihoven novým nábytkem, zaškolení nových knihovníků, pořádání aktivit. Uskutečnilo se **setkání starostů** obcí spadajících pod slavkovskou oblast.

Znojensko

Knihovnám a jejich zřizovatelům bylo poskytnuto **121 konzultací a vykonáno 97 metodických návštěv**. Jednalo se o pomoc při vyplňování ročního výkazu o knihovně, při pořádání akce Festival knihoven, tvorbě a úpravě webových stránek, školení knihovníků, vyplňování žádostí dotačního programu Obecní knihovny JMK, VISK3, K21 a dalších knihovnických činností. Konzultace se týkaly knihovních systémů, evidence knihovního fondu, nákupů knih z finančních prostředků zřizovatelů knihoven, souborů výměnného fondu, aktualizací a revizí knihovního fondu, webových stránek knihoven, výměny a zaškolení knihovníků, GDPR, kulturních a komunitních aktivit knihoven apod.

3.2 Statistika knihovnických činností

Statistika knihovnických činností je prováděna na základě zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě. Za pověřené knihovny bylo vyplněno **622 statistických výkazů**. Statistické výkazy byly zpracovány v programu Stat-Excel a zaslány elektronicky Moravské zemské knihovně. Údaje byly celoročně využívány při analýzách a napomáhají řešení problémů v knihovnách.

Tab. 10 Statistika knihovnických činností

Region	Počet obslužených knihoven	Počet zpracovaných statistických výkazů
Brno – město	0	0
Boskovicko a Blanensko	136	136
Brno – venkov	145	145
Břeclavsko	74	74
Hodonínsko	79	79
Vyškovsko	87	87
Znojensko	141	141
Celkem	662	662

Doporučení podle Standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí: 1 x ročně v termínu daném zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, v platném znění, zpracování výkazů, využití průběžně.

Plnění Standardu:

Dle požadavku standardu byl 1x ročně zpracován výkaz za každou obsluhovanou knihovnu. V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **byl standard naplněn**.

3.3 Vzdělávání knihovníků, pořádání seminářů a porad

Krajská a pověřené knihovny připravují v rámci regionálních funkcí vzdělávací akce pro knihovníky Jihomoravského kraje.

V uplynulém roce se uskutečnilo celkem **147 vzdělávacích akcí (z toho 14 akcí online)**. Z celkového počtu bylo 123 akcí financovaných z dotace na výkon RF, což je o 36 více než v předchozím roce. Vzdělávání absolvovalo **967 účastníků z 259 knihoven**.

Pověřené knihovny připravily pro své profesionální a neprofesionální knihovníky **47 porad s celkovou účastí 786 osob z 367 knihoven**. Současně se pořádaly výjezdní porady do knihoven v jiných regionech.

Tab. 11 Vzdělávání knihovníků, semináře

Region	Počet obsluhovaných knihoven	Počet všech vzděl. akcí	Počet akcí v rámci výkonu RF	Počet akcí realizovaných online	Poč. akcí na podporu vzd. a kult. aktivit
Brno – město	16	25	15	10	15
Boskovicko a Blanensko	59	53	53	2	43
Brno – venkov	56	6	6	0	5
Břeclavsko	46	19	19	0	10
Hodonínsko	39	6	6	0	1
Vyškovsko	4	13	3	1	1
Znojemsko	39	25	21	1	16
Celkem	259	803	123	14	91

Tab. 12 Vzdělávání knihovníků, semináře

Region	Počet všech účastníků	Počet účastníků akcí v rámci RF	Počet účastníků online akcí	Počet účast. akcí na podporu vzděl. a kult. aktivit
Brno – město	48	40	18	48
Boskovicko a Blanensko	80	80	8	80
Brno – venkov	135	135	0	119
Břeclavsko	293	293	0	195
Hodonínsko	95	95	0	29
Vyškovsko	86	20	5	4
Znojemsko	230	151	19	128
Celkem	967	814	50	603

Doporučení podle Standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí:

- 1x ročně porady knihovníků profesionálních obsluhovaných knihoven
- 1x ročně porady, příp. semináře knihovníků neprofesionálních obsluhovaných knihoven

Plnění standardu:

Další vzdělávací akce (semináře, školení aj.) zajišťující nabídku odborného vzdělávání v rozsahu 48 hodin všem knihovníkům profesionálních a v rozsahu 8 hodin všem knihovníkům neprofesionálních knihoven v kraji. V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **byl standard naplněn.**

Brno – město

Během roku probíhala řada školení a seminářů:

- Nenásilná komunikace v knihovnách,
- Služby specifickým uživatelům (on-line),
- Otevřená dílna v knihovně jako místo podpory kreativity, digitálních kompetencí a komunity (on-line),
- Kreativní čtení pro školy,
- Prožitkové tvoření v knihovně,
- Evidence vzdělávacích akcí (on-line),
- Bookstart aneb S knížkou do života,
- Mediální gramotnost v knihovnách (on-line),
- Jak vytvořit programy pro školy.

Uskutečnilo se 7 porad pro 58 účastníků ze všech obsluhovaných knihoven.

Boskovicko a Blanensko

Byla nově zahájena aktivní podpora mediálního a digitálního vzdělávání pro seniory 65+ v rámci projektu Digitální odysea. Všechny metodičky byly proškoleny, aby mohly realizovat mediální vzdělávání.

Realizovaná školení pro knihovníky a pedagogy v regionu:

- Současná česká blízká poezie,
- setkání pro knihovníky i pedagogy prvního stupně ZŠ se spisovatelkou Ivonou Březinovou nad její tvorbou a o práci s metodickými listy v netradičním prostředí Knihařství a písářství,
- seminář se spisovatelkou a logopedkou Ester Starou o její tvorbě a využití knih v praxi,
- Eva Sádecká (autorka poezie, fejetonů a vlastní hudební tvorby),
- projekt Lovci perel s Alicí Vrbkovou.

Uskutečnily se 4 porady pro 112 účastníků ze 33 knihoven. Dále se konala jedna výjezdní porada do Městské knihovny Litomyšl a do knihovny v obci Budislav.

Brno – venkov

Proběhlo 6 vzdělávacích akcí pro knihovníky:

- Kyberdítě a jeho sítě aneb Jak se zorientovat v kybersvětě, lektorka Help4Kids,
- Jak na lekce v knihovnách: mladší školní věk,
- Jak na lekce v knihovnách: starší školní věk,
- Školení katalogizace Tritius,
- Biblioterapie v knihovnách,
- Jak učit informační gramotnost, praktický workshop s lektorem Citace.com.

Uskutečnily se 2 prezenční porady, 4 on-line porady pro 248 účastníků ze 145 knihoven. Dále se konala jedna výjezdní porada do knihoven Otnice a Veselí nad Moravou.

Břeclavsko

Pro knihovníky byly zorganizovány následující vzdělávací akce:

- Mediální gramotnost,
- Jak vytvořit program pro školy,
- Stezky a bojovky v návaznosti na programy a akce knihovny,
- Jak na čtenářské workshopy v knihovnách,
- Kurz první pomoci pro knihovníky,
- ukázka práce s novými technologiemi, příklady dobré praxe MK Kostice,
- Inspirace z knihoven knihovnám.

Uskutečnilo se 12 porad pro 98 účastníků z 56 knihoven. Dále se konala výjezdní porada profesionálních knihovníků do Místní knihovny Kostice s následným školením zaměřeným na nové technologie. Druhá porada se konala v Městské knihovně Mikulov v Kinoklubu Mikulov.

Hodonínsko

Pro knihovníky byly připraveny následující vzdělávací akce:

- (Ne) bezpečný online svět,
- Současná dětská literatura pro děti a mládež,
- Struktura veřejného knihovnictví v Dolním Rakousku,
- prezentace firmy Albi,
- Tritius – práce s výpůjčním protokolem,
- Propagace knihovny na webu a sociálních sítích.

Uskutečnily se 2 porady pro 78 účastníků ze 39 knihoven. Dále proběhla jedna výjezdní porada do MĚK Kyjov a KKD ve Vyškově. Druhá výjezdní porada směřovala do rakouských knihoven v Mistelbachu a Laa an der Thaya (financováno z prostředků Města Hodonín).

Vyškovsko

Realizovaná školení pro knihovníky a pedagogy v regionu:

- Kyberbezpečnost dětí v online prostoru,
- knihovnický systém ARL,
- Jak pracovat s dětským čtenářem.

Uskutečnilo se 5 porad (z toho 2 online), kterých se zúčastnilo 71 účastníků (z toho 3 online) ze 40 knihoven. Dále se konala výjezdní porada do Knihovny Boskovice a do Krajské knihovny Vysočiny spojená s návštěvou muzea v Petrkově.

Znojensko

Pro knihovníky byly připraveny následující vzdělávací akce:

- základy knihovnické techniky,
- školení REKS,
- prezentace zpracovaných ideových návrhů rekonstrukcí knihoven vytvořených studenty Fakulty architektury z VUT (prezentace se zúčastnili knihovníci, starostové i ředitelé jiných knihoven),
- mediální vzdělávání a ověřování informací pro knihovny,
- kritické myšlení,
- workshop Mediální vzdělávání s Fak(e)ticky,
- Microsoft Word,
- Microsoft Excel,
- náslechy Pasování čtenářů,
- novinky na webu Knihovny.cz,
- náslechy besedy Les ukrytý v knize,
- Jak zavádět mediální vzdělávání do knihoven.

Uskutečnily se 3 prezenční porady a 1 porada online pro 121 účastníků ze 38 knihoven. Dále se konala se jedna výjezdní porada pro profesionální a neprofesionální knihovníky do Obecní knihovny Šatov, Městské knihovny Veselí nad Moravou a Městské knihovny Kyjov.

3.4 Tvorba, distribuce a cirkulace výměnných fondů

Budování a využívání výměnných fondů patřilo mezi jednu z nejvíce využívaných regionálních služeb. Výměnné soubory tvoří podpůrnou část základních fondů obsluhovaných knihoven. V Jihomoravském kraji je budují pověřené knihovny. Nákup VF je financován z krajské dotace na výkon RF.

Na nákup VF byla doporučena ve Směrnici o nakládání s finančními prostředky určenými na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji alokace ve výši cca 20 %, max. 25 % z celkového rozpočtu na výkon regionálních funkcí v jednotlivých regionech. Tento rozpočet se nevztahuje na Brno - město. Skutečně vynaložené **finanční prostředky na nákup VF** tvořily **23 % z celkové částky** na výkon RF.

Tab. 13 Výměnný fond v knihovních jednotkách

Region	Stav VF k 31. 12. 2023	Roční přírůstek VF	Roční úbytek VF
Brno – město	34 470	2 062	1 265
Boskovicko a Blanensko	62 394	2 023	895
Brno – venkov	47 221	2 893	3 113
Břeclavsko	39 920	2 110	1 045
Hodonínsko	40 121	1 715	680
Vyškovsko	27 345	1 807	2 909
Znojensko	40 170	2 093	2 254
Celkem	291 641	14 703	12 161

Tab. 14 Cirkulace výměnného fondu

Region	Počet obslužených knihoven	Počet expedovaných souborů	Počet svazků v souborech
Brno – město	16	204	9 502
Boskovicko a Blanensko	117	469	45 220
Brno – venkov	112	321	26 195
Břeclavsko	58	117	15 056
Hodonínsko	78	709	26 241
Vyškovsko	84	328	13 095
Znojensko	118	280	18 847
Celkem	583	2 428	154 156

Tab. 15 Nákup knihovního fondu

Region	Nákup knihovního fondu v Kč	Průměrná cena za 1 nakoupenou k. j.	% z celkové částky dotace
Brno – město	491 568,22	238	74 %
Boskovicko a Blanensko	468 929,65	232	17 %
Brno – venkov	614 976,81	213	22 %
Břeclavsko	544 467,94	258	24 %
Hodonínsko	486 069,54	283	23 %
Vyškovsko	468 108,39	259	21 %
Znojemsko	538 446,48	257	20 %
Celkem	3 612 567,03	246	23 %

Doporučení podle Standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí: Minimálně 2x ročně 1 soubor s minimálně 60 svazky, resp. 120 svazků ročně.

Plnění Standardu:

Průměrně vychází na 1 obsluhovanou knihovnu **3,5 expedovaných souborů a 225 svazků ročně**. V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **byl standard naplněn**.

Brno – město

Do výměnného fondu byly nakoupeny knihy, brožury a hry. Obsahově zastaralé nebo zužitké knihy byly odepsány. **Obslouženo** bylo všech **16 poboček**.

Boskovicko a Blanensko

Nákup nových knih, mluveného slova a společenských her i jejich katalogizace byla soustředěná na pracoviště Boskovice. Průběžně probíhala aktualizace VF, byly vyřazeny knihy, které byly postupně nabízeny do fondů knihoven v rámci regionu. Cirkulace VF byla zabezpečena středisky v Boskovicích, Křtinách a Ráječku. Obslouženo bylo **117 knihoven**.

Brno – venkov

Na konci roku byla z rozhodnutí města Rosice ukončena činnost distribučního střediska VF v Městské knihovně Rosice. Nepůjčené knihy byly odvezeny do Městské knihovny Kuřim a byla zahájena jednání s obsluhovanými knihovnami. Knihovny si mohly vybrat náhradní distribuční středisko. Nový soubor si vypůjčilo **112 knihoven**.

Břeclavsko

Probíhala aktualizace fondu. Vyřazené knihy byly ihned distribuovány knihovným regionu dle rozpisu a stávají se součástí jejich kmenového fondu jako nové přírůstky. Poslední revize VF byla provedena v květnu 2020. Obslouženo bylo **58 knihoven**.

Hodonínsko

Výměnné fondy obsahovaly knihy, zvukové knihy, deskové hry, periodika a robotické pomůcky. Do výměnného fondu byly pořízeny programovatelné robůtky Bee-Bot. Knihovny stále v hojném počtu využívaly rezervace knih z VF. Průběžně probíhala aktualizace fondu. Obslouženo bylo **78 knihoven**.

Vyškovo

Do výměnného fondu byly pořízeny knihy, audioknihy a stolní hry. Pro ukrajinské děti bylo do VF nakupeno za výhodnou cenu 10 dětských knih v ukrajinštině. Byla provedena aktualizace fondu. Vyřazené knihy byly převedeny obecním knihovným formou daru. Ke zkvalitnění služby VF přispěla i možnost výběru knih přes on-line katalog. Obslouženo bylo **84 knihoven**.

Znojemsko

Výměnný fond obsahoval AV media, společenské hry, didaktické pomůcky, roboty a brožury. Probíhala aktualizace fondu. Byly prováděny rezervace dokumentů z VF dle požadavků jednotlivých knihoven. Bylo obslouženo celkem **118 knihoven**.

3.5 Pomoc při revizích a aktualizacích knihovních fondů

Fyzické revize knihovních fondů jsou záležitostí zřizovatelů (provozovatelů) knihoven v periodě stanovené knihovním zákonem. Všechny pověřené knihovny nabízejí pomoc při revizi a aktualizaci podle zájmu a potřeb jednotlivých obsluhovaných knihoven.

Touto odborně a časově náročnou regionální službou bylo **obslouženo 114 knihoven**.

Tab. 16 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovního fondu

Region	Počet obslužených knihoven	Počet revidovaných knihoven	Počet revidovaných knihovních jednotek	Počet aktualizovaných knihovních jednotek
Brno – město	0	0	0	0
Boskovicko a Blanensko	10	10	43 573	43 573
Brno – venkov	27	20	76 441	29 241
Břeclavsko	11	10	40 275	40 275
Hodonínsko	21	16	63 876	11 180
Vyškovsko	19	17	41 829	29 177
Znojemsko	26	20	47 042	22 736
Pověřené knihovny	114	93	313 036	176 182

Doporučení podle Standardu:

Periodicita: 1x za pět let

Plnění Standardu:

Určujícím hlediskem pro vykonání revize je pětiletá lhůta stanovená prováděcí vyhláškou ke knihovnímu zákonu č. 88/2002 Sb. V některých letech je množství revidovaných knihoven vyšší a v jiných nižší. Určujícím je plán revizí, který každoročně připravují regionální oddělení pověřených knihoven. **Standard byl naplněn.**

Břeclavsko

V knihovně Moravská Nová ves se nemohla zatím ještě konat revize knihovního fondu, protože knihy byly stále uloženy v kontejneru po tornádu v roce 2021. Bude snaha revizi provést v roce 2024.

3.6 Nákup, zpracování a distribuce knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele obsluhované knihovny

Obsluhované knihovny využívají služeb pověřených knihoven k zajištění kvalitní akvizice a zpracování vlastních knihovních fondů. Následně probíhá distribuce do knihoven. Nákup a zpracování knihovních fondů z prostředků obcí v různém rozsahu zajišťovalo všech 7 pověřených knihoven.

Tab. 17 Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF

Region	Nákup KF - počet obsl. knihoven	Počet nakoupených k.j.	Zpracování KF - počet obsl. knihoven	Počet zpracovaných k.j.
Brno – město	13	543	13	543
Bokovicko a Blanensko	7	371	1	109
Brno – venkov	32	2 086	78	7 212
Břeclavsko	18	1 175	18	1 175
Hodonínsko	57	3 615	61	5 443
Vyškovsko	59	2 785	59	2 984
Znojemsko	0	0	28	1 837
Pověřené knihovny	186	10 575	258	19 303

Doporučení podle Standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí: Dodávání zpracovaných knihovních fondů pověřenou knihovnou dle uzavřené smlouvy.

Planění Standardu:

V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **byl standard naplněn.**

Brno – město

V loňském roce přispělo k nákupu do stálého knihovního fondu **13 poboček** brněnských městských částí. Knihy nakoupené z příspěvků městských částí byly označeny na hřbetě příslušným znakem.

Boskovicko a Blanensko

Obslouženo bylo **7 knihoven**. Pouze jedna knihovna využila služby zpracování knihovního fondu z prostředků obcí.

Brno – venkov

Službu zprostředkování nákupu knihovního fondu využilo **32 knihoven**. Celkem **78 knihoven** přivezlo knihy na zpracování, případně se znovu štítkovaly a přebalovaly knihy přesunutá do stálých fondů knihoven (z vyřazených VF).

Břeclavsko

Za finanční prostředky obcí byly **nakoupeny a zpracovány** dokumenty pro **18 knihoven**. Dodání knih bylo zabezpečeno rozvozem při metodických návštěvách.

Hodonínsko

V loňském roce byly **nakoupeny** dokumenty pro **57 knihoven** a **zpracovány** pro **61 knihoven**.

Vyškovsko

Byly **nakoupeny** a **zpracovány dokumenty** pro **59 knihoven**. Celkově se rozpočet na nákup zapojených knihoven zvýšil o 78 500 Kč oproti předcházejícímu roku, což bylo způsobeno tím, že byla zaslána zřizovatelům žádost o navýšení rozpočtu.

Znojemsko

Knihovníci většinou knihy do svých fondů **nakupovali sami** prostřednictvím internetu, kamenných obchodů a nabídek dealerů. Na regionálním oddělení si je následně nechali zpracovat, případně v rámci rozvozů VF dovézt. Službu zpracování KF využilo **28 knihoven**.

3.7 Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

Zajištěním servisu automatizovaného knihovního systému (AKS) se rozumí zajištění servisních služeb pro obsluhované knihovny, které jsou využívány k plnění RF (katalogizace, revize KF a automatizované agendy VF včetně provozu regionálního automatizovaného systému RAKS), zaškolení pracovníků při práci s příslušnými moduly, metodická a praktická pomoc při zavádění RAKS, roční údržba, případně upgrade. Tuto službu zajišťovalo v Jihomoravském kraji všech 7 pověřených knihoven.

Zřizovatelé servisní službu objednávali prostřednictvím servisního technika na základě objednávky. Menší úpravy jako import záznamů VF, odstranění záznamů VF, nastavení výpůjčního protokolu, opravy případných chyb, zálohování, nastavení revize aj. prováděli vedoucí útvaru regionálních služeb v průběhu metodických návštěv.

Tab. 18 Servis automatizovaného knihovního systému (AKS)

Region	Počet knihoven, kterým pov. k. zajišťuje podporu	Počet akcí, zásahů
Brno – město	15	28
Boskovicko a Blanensko	105	105
Brno – venkov	110	98
Břeclavsko	1	1
Hodonínsko	68	41
Vyškovsko	65	27
Znojensko	97	73
Celkem	461	373

Doporučení podle standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí: Průběžně.

Plnění standardu:

V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **docházelo v průběhu roku k naplňování standardu** dle požadavků obsluhovaných knihoven.

Brno – město

Téměř všechny pobočky (15) byly automatizované systémem **ARL** a čtenáři mohli s jedním průkazem využívat služeb všech provozů KJM. Pouze pobočka „Na Křižovatce“, která byla studijním praktickým místem pro studenty KISK MU, měla svůj samostatný knihovnický systém **Koha**. Webové stránky a Online Public Access Catalog (OPAC) mají všechny knihovny.

Boskovicko a Blanensko

Knihovny v regionu měly automatizovaný systém **Tritius** nebo **Tritius REKS**. Servis byl realizován průběžně z centra firmy. V případě řešení jednotlivých problémů byly požadavky operativně realizovány. Jedna knihovna s AKS **Clavius** podala žádost do dotačního titulu VISK 3 na převod dat, který bude realizován v roce 2024.

AKS:

- **12** profesionálních knihoven (11 Tritius, 1 Clavius)
- **94** neprofesionálních knihoven (93 Tritius, 1 Clavius)

OPAC:

- **12** profesionálních knihoven
- **6** neprofesionálních knihoven

Brno – venkov

Knihovny měly AKS **Tritius**, **Tritius REKS** a **Clavius**.

AKS:

- **25** profesionálních knihoven (6 Clavius, 12 Tritius, 7 Tritius REKS)
- **109** neprofesionálních knihoven (106 Tritius REKS, 2 Tritius, 1 Clavius)

Břeclavsko

Automatizované byly všechny knihovny kromě 4 poboček a 1 knihovny. Region postupně přecházel z AKS **Tritius** na AKS Koha. Místní knihovna Kostice měla nový **RAKS Koha**, byla napojena na centrální server a byla pod správou Městské knihovny Břeclav.

AKS:

- **14** profesionálních knihoven (9 Clavius, 3 Tritius, 1 Koha, 1 Koha RAKS),
- **52** neprofesionálních knihoven (46 Clavius, 6 Tritius, 1 bez AKS).

OPAC:

- **14** profesionálních knihoven
- **52** neprofesionálních knihoven

Hodonínsko

V regionu Hodonínsko byl automatizovaný knihovní systém **Tritius** a **Clavius**. Tři knihovny měly systém **Koha**.

AKS:

- **17** profesionálních knihoven (4 Tritius REKS, 3 Tritius, 7 Clavius, 3 Koha),
- **55** neprofesionálních knihoven (31 Tritius REKS, 1 Tritius, 23 Clavius).

OPAC:

- **17** profesionálních knihoven
- **51** neprofesionálních knihoven

Vyškovsko

Automatizovaný knihovní systém mělo 74 knihoven. Používaly **Tritius**, **ARL**, **RegARL**.

AKS:

- **6** profesionálních knihoven (3 Tritius, 3 ARL),
- **67** neprofesionálních (1 Tritius, 10 ARL, 50 RegARL, 6 ARL).

OPAC:

- 6 profesionálních knihoven
- 62 neprofesionálních knihoven

Znojensko

Automatizovaný knihovní systém mělo 96 knihoven. Používají **Tritius**, **Tritius REKS** a **Clavius**. Služba byla knihovnám zajišťována pomocí technické podpory z Tritia a správce sítě Městské knihovny Znojmo. Neautomatizovaných bylo 45 knihoven.

AKS:

- 8 profesionálních knihoven (8 Clavius),
- 88 neprofesionálních knihoven (87 Tritius REKS, 1 Clavius).

OPAC:

- 8 profesionálních knihoven
- 87 neprofesionálních knihoven

3.8 Metodická pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže

Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit zahrnovala metodickou i praktickou pomoc obsluhovaným knihovnám. V rámci svého rozpočtu měly pověřené knihovny vyčleněnou částku na podporu této činnosti mezi obsluhovanými knihovnami. Mezi metodickou podporu patřily náslechy knihovníků při akcích v pověřené knihovně, doporučování vhodných způsobů práce s dětmi i dospělými (sdílení příkladů dobré praxe), praktické semináře, vzdělávání, metodické návštěvy, konzultace. Praktická pomoc zahrnovala podporu obsluhované knihovně při organizaci konkrétní akce, například s propagací (příprava letáků, rozesílání e-mailů do okolních knihoven, články do regionálního tisku, poskytnutí lektora, účast metodika při realizaci akce, aj.).

Knihovny byly v jednotlivých regionech metodicky vedeny k účasti v celostátních projektech: Knížka pro prvňáčka, Bookstart, Lovci Perel, Noc s Andersenem, nebo se zapojily do krajského projektu Jižní Morava čte. Vzdělávání knihovníků bylo směřováno k osvojení dovedností a samostatné organizaci besed, knihovnických lekcí a dílen čtení pro děti. Na požádání byla poskytnuta pomoc s vyhledáním vhodného lektora či přednášejícího. Výměna zkušeností probíhala také na poradách knihovníků.

Tab. 19 Praktická podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit

Region	Počet obslužených knihoven	Počet akcí, zásahů
Brno - město	16	26
Boskovicko a Blanensko	49	145
Brno – venkov	9	9
Břeclavsko	5	10
Hodonínsko	18	32
Vyškovsko	17	17
Znojemsko	8	16
Pověřené knihovny	122	255

Doporučení podle Standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí: Podle potřeby na základě smlouvy/na vyžádání.

Plnění standardu:

V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **byl standard naplněn.**

Brno – město

Pobočky si připravily kulturní a vzdělávací akce samostatně. Tištěnou nabídku akcí předávaly v MŠ a ZŠ, případně SŠ v místě působení pobočky. Tato nabídka byla i na webových stránkách jednotlivých poboček. Na pobočkách se konaly hlavně **tematické besedy**, které ve spolupráci s vyučujícími kvalitně doplňovaly osnovy všech typů škol. V rámci kulturních pořadů se jednalo o **autogramiády, autorská čtení, historické a cestopisné přednášky, čtení pro nejmenší, malování na chodníku, kreativní výtvarné dílny, soutěže, výstavy** (výročí 100 let J.G. Mendela, J. Haška, apod.).

Boskovicko a Blanensko

Metodická pomoc byla realizována s podporou metodických materiálů na besedy dostupných na webu pověřené knihovny. Na podpoře dětského čtenářství pokračovala spolupráce s MAS Moravský kras a MAS Boskovicko PLUS. Probíhala finanční podpora besed s autory v rámci projektu MAP III a příprava na spolupráci pro MAP IV. Besed v regionu se zúčastnilo 1 892 účastníků.

Uspořádané aktivity:

- **Voda a vodníci** v knihovnách regionu,
- **BOZACON** – dvoudenní festival sci-fi, fantasy, deskových her a komiksu,
- **VĚTRNÍK** – víkendová akce určená pro rodiny s dětmi i čtoucí rodiny z regionu,

- ilustrátor **Adolf Dudek**,
- spisovatelka **Lucie Hlavinková**,
- spisovatelka **Ivona Březinová**,
- regionální autor a malíř **Bohumír Staniček** besedoval s dětmi i dospělými na akci s názvem Knihovna pod stanem
- besedy se spisovatelkou **Markétou Pilátovou**,
- spisovatel a scénárista **Arnošt Vašíček** s programem České tajemno,
- spisovatelka a logopedka **Ester Stará**,
- spisovatel a ilustrátor **Daniel Vydra** uskutečnil interaktivní workshop o komiksu.

Projekt Voda a vodníci

Brno – venkov

Metodická pomoc probíhala formou vzdělávání knihovníků na přípravu lekcí a komunitních akcí, sdílení dobré praxe, tipů na lektory, sdílení metodických materiálů k besedám, soutěží apod. Možnost úhrady lektora z prostředků RF využilo 9 knihoven.

Uspořádané aktivity:

- beseda s **Danou Šimkovou** na téma Harry Potter,
- **Kyberdítě a jeho síť** (Hope4Kids),
- besedy s **Lucií Hlavinkovou**,
- beseda se **Zuzanou Rabasovou** (Nadační fond Bridge 4 People),
- divadelní představení **M. Harasimové** (Nakladatelství MaHa),
- beseda M. Harasimové (Nakladatelství MaHa),
- **beseda k filmu Jiříkovo vidění** (Gnomon Production).

Břeclavsko

Metodická pomoc byla realizována prostřednictvím školení, workshopů a seminářů. Praktická pomoc byla realizována pomocí besed se spisovatelkou **Klárkou Smolíkovou** s autorským čtením (Morčata na útěku a s Komenským do komiksu). Samozřejmostí byla i autogramiáda jejích knih. A pomocí interaktivních besed se spisovatelkou **Lenkou Rožnovskou** s autorským čtením (Já, štěně, Mobilmánie v pohádkové říši, Statečná lvíčata).

Beseda s L. Rožnovskou v MĚK Nový Přerov

Hodonínsko

V loňském roce se v rámci projektu „S pohádkami do přírody“ realizovaly pro malé knihovny regionu besedy se spisovatelkou **Petrou Martiškovou** a spisovatelem a básníkem **Radkem Malým**. Petra Martišková zaujala děti besedou na téma „Hastrmanka Evelínka a zlatá rybka“ a „Velké dobrodružství malého dráčka“. Radek Malý četl ze svých knih příběhy a básničky o přírodě na besedě pod názvem „Příhody matky Přírody a jiné knihy“. Spisovatelka **Lucie Hlavinková** měla 5 přednášek. Celkem se všech 13 besed zúčastnilo 682 dětí.

Vyškovsko

Byly nabídnuty tři akce hrazené z RF: **Aktivizační program ke čtenářské gramotnosti, Čteme pejskovi** a **Besedy s regionálním autorem Josefem Špidlou**. K využití byly nabídnuty akce Knižní výzva a Tvořivý knihovník a další. Byla nabídnuta možnost vytvoření výstavy zpracované paní **Květou Hartmanovou** (nabízí SKIP), která by byla zpracována pověřenou knihovnou a předána do výměnného fondu k zapůjčování knihovnám. Pokračovala spolupráce s MAS Vyškovsko, Slavkovsko a Bučovicko, kde byly knihovny v projektech zahrnuty jako subjekty rozvíjející čtenářskou gramotnost dětí.

Znojemsko

Proběhl 3. ročník **Festivalu knihoven Znojemského regionu**. Festival vznikl na podporu čtenářství dětí a byl financován z dotace JMK. V tomto roce se akce zúčastnilo 7 knihoven a přes 160 uživatelů. Jako lektorka byla oslovena **Dana Šimková** s přednáškou Harry Potter a **Blanka Hálová** s Tréninkem paměti – cvičení anglických slovíček. Každá knihovna měla připraven ještě vlastní program (autorské čtení s Lenkou Jakešovou, hudební nástroje, maňáskové divadlo, pohybové pomůcky, věci na tvoření, výstava dřevěných loutek a obrazů rodáka Františka Pěčka, Knihohrátky, workshop, kde se děti učily tečkovat pomocí tečkovacích per a akrylových barev).

3.9 Medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven a obcí, prezentace příkladů dobré praxe

Pověřené knihovny oceňovaly nejlepší knihovny a knihovníky.

Brno – město

Oceňování práce poboček probíhalo formou poděkování na společných poradách a nominovali se knihovníci na cenu MARK a knihovny na Komunitní knihovnu JmK.

Boskovicko a Blanensko

Oceněné knihovny regionu byly **Bukovinka, Černá Hora, Habrůvka, Suchdol a Zbraslavec**. Ocenění získaly **Marie Beránková z obce Bukovinka** za modernizaci knihovnických služeb v obci a za podporu dětského čtenářství, paní **Ilona Pernicová z obce Habrůvka** za dlouholeté vedení knihovny v obci a poskytování moderních informačních služeb, paní **Marie Slezáková z obce Suchdol** za rozvíjení komunitních aktivit v obci, **manželé Vendulka a Libor Knoflíčkovi z obce Zbraslavec** za podporu dětského čtenářství a rozvoj komunitních aktivit v obci.

Brno – venkov

Oceňování probíhalo formou poděkování všem knihovnám.

Břeclavsko

Městská knihovna Břeclav každoročně na poslední společné poradě profesionálních i neprofesionálních knihoven v roce uděluje poděkování všem svým knihovnám regionu. V loňském roce zvolili místo klasického papírového poděkování formu odznaku na připnutí. Úmyslně byl zvolen i vtipný nápis „Knihovnice! Kdo je více?“ a „Knihovnické knih milovník“.

Odznak, ocenění

Pověřená knihovna v Břeclavi také každým rokem oceňuje pracovníky knihoven, kteří pracují nad rámec svých pracovních povinností. Ocenění převzala **Xenie Bezchlebová** (Obecní knihovna Moravská Nová Ves), která obdržela ocenění „Knihovnický borec 2023“ za obrovskou zásluhu na tom, že knihovna v Moravské Nové Vsi i v provizorních podmínkách v kancelářském kontejneru stále skvěle funguje.

Diplom, ocenění

Hodonínsko

V rámci akce Březen – měsíc čtenářů byly oceněny dvě knihovny. Za profesionální knihovny **Městská knihovna Kyjov** – Martina Hradilová za skvělou propagaci knihovny na sociálních sítích. Za neprofesionální knihovny **Místní knihovna Lužice** – za pořádání aktivit na podporu čtenářství.

Obě knihovny byly nominovány do soutěže Komunitní knihovna JMK ve svých kategoriích. V rámci soutěže Městská knihovna roku byla za Jihomoravský kraj SKIP Velká Morava nominována **Městská knihovna Kyjov**, která postoupila do 2. kola mezi 8 nejlepších knihoven v celorepublikovém měřítku.

Vyškovsko

Oceňování knihoven se uskutečnilo na listopadové poradě ve Slavkově. Nejlepší knihovnou regionu se stala **knihovna Nesovice** a poděkování obdrželi **knihovníci v Kojetíně a Křižanovicích**.

Znojensko

Oceňování knihoven se bude konat na jaře 2024.

3.10 Další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji knihoven a jejich veřejných knihovnických a informačních služeb

Regionální oddělení všech pověřených knihoven poskytovalo obsluhovaným knihovnám ve svých regionech další teoretickou i praktickou pomoc s cílem podporovat naplňování standardu veřejných knihovnických a informačních služeb a standardu výkonu regionálních funkcí.

Regionální oddělení Městské knihovny Znojmo připravilo pro svoje obsluhované knihovny dotazníkové šetření k výkonu regionálních funkcí s cílem získat relevantní zpětnou vazbu na poskytování regionálních služeb. Dotazník vyplnilo 63 % knihoven. Obsluhované knihovny vyjádřily spokojenost s poskytovanými regionálními službami, všechny získané podněty využije regionální oddělení pro další zkvalitnění výkonu regionálních funkcí.

4 Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven Jihomoravského kraje

Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí 2023		
Kraj	Jihomoravský	
	Pověřené k.	Celkem JmK
Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce	20,47	24,12
Počet obsluhovaných knihoven	677	684
Poradenská a konzultační činnost		
počet obslužených knihoven	582	876
počet poskytnutých konzultací	2147	2446
počet metodických návštěv	550	556
Statistika knihovnických činností Kult (MK) 12 - 01		
počet obslužených knihoven	662	669
počet zpracovaných statistických výkazů	662	669
Vzdělávání knihovníků, semináře		
počet obslužených knihoven	259	422
počet všech vzdělávacích akcí	147	160
z toho (z ř. 14): počet akcí v rámci výkonu RF	123	135
z toho (z ř. 15): počet akcí realizovaných online	14	16
z toho (z ř. 15): počet akcí na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	91	95
počet všech účastníků	967	1411
z toho (z ř. 18): počet účastníků akcí v rámci RF	814	1207
z toho (z ř. 19): počet účastníků online akcí	50	155
z toho (z ř.19): počet účastníků akcí na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	603	706
počet všech vyučovacích hodin	333	391
z toho (z ř. 22): počet vyučovacích hodin v rámci RF	294	347
z toho (z ř. 23): počet vyučovacích hodin na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	192	214
Porady		
počet obslužených knihoven	367	374
počet akcí	47	53
počet účastníků	786	869
Praktická podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit		
Počet obslužených knihoven	122	122
Počet akcí, zásahů	255	255
Pomoc při revizi a aktualizaci KF		
počet obslužených knihoven	114	114
z toho počet revidovaných knihoven	93	93

Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí 2023	Pověřené k.	Celkem JmK
počet revidovaných knihovních jednotek	313036	313036
počet aktualizovaných knihovních jednotek	176182	176182
Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) do vlastních KF		
počet obslužených knihoven	186	186
počet nakoupených knihovních jednotek	10575	10575
Zpracování KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF		
počet obslužených knihoven	258	258
počet zpracovaných knihovních jednotek	19303	19303
Výměnný fond (v knihovních jednotkách)		
stav výměnného fondu k 31. 12. daného roku	291641	291641
roční přírůstek VF	14703	14703
roční úbytek VF	12161	12161
z ř. 45 zakoupeno z finančních prostředků kraje na regionální funkce	14488	14488
z ř. 45 zakoupeno z finančních prostředků obce	0	0
z ř. 45 z zakoupeno z finančních prostředků dalších zdrojů, příp. dary	215	215
Cirkulace VF		
počet obslužených knihoven	583	583
počet expedovaných souborů	2428	2428
počet svazků v souborech	154156	154156
Servis automatizovaného knihovního systému (AKS)		
počet knihoven, pro které pověřená knihovna zajišťuje podporu AKS	461	461
počet akcí, zásahů	373	373
Doprava v rámci výkonu RF		
počet obslužených knihoven	556	556
počet ujetých km	37214,80	37214,80

5 Čerpání rozpočtu dotace na zajištění výkonu RF knihoven v JMK

Na základě Smlouvy o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v roce 2023, č. JMK080858/23/OK, byla Moravské zemské knihovně přidělena dotace ve výši **18.000.000 Kč**. Tato částka byla rozdělena na výkon regionálních funkcí knihoven celkem 7 pověřeným knihovnám plus příjemci dotace MZK v Brně a strukturovaná do 8 dílčích rozpočtů.

Čerpání dotačních prostředků bylo realizované v souladu se schváleným finančním plánem, předloženým jednotlivými knihovnami a příjemcem, Metodikou Moravské zemské knihovny v Brně k výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji (dále Metodika) a Směrnicí o nakládání s finančními prostředky určenými na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji (dále Směrnice). Přílohou Metodiky je i formulář, Rozpočet na výkon RF“, který upravuje podmínky přesunu v rozpočtu. Struktura rozpočtu představujícího plán finančního čerpání dotačních prostředků rozděluje náklady na výkon RF do 4 nákladových položek. Nákladové položky představují: 1. Osobní náklady, 2. Spotřebované nákupy, 3. Služby a 4. Ostatní náklady. U žádné z položek nedošlo k přesunu finančních prostředků o více než 30% v rámci položky. Veškeré pohyby mezi nákladovými položky rozpočtu byly zpracovány podle postupu ošetřeného v Metodice a Směrnici a byly zaneseny do struktury celkového rozpočtu dotace. Úpravy v rozpočtu, které zaznamenávají zásadnější přesuny jsou společně s upravenými rozpočty součástí finančního vyúčtování dotace za rok 2023 předloženého na KÚ JmK.

Tab. 19 Struktura rozpočtu dotace na zajištění výkonu RF knihoven v JMK v roce 2023

Nákladové položky	Schválený rozpočet	Změny celkem	Procento všech změn	Upravený rozpočet
1. Osobní náklady	13 611 739,00	-631 018,82	-4,63584 %	12 980 720,18
2. Spotřebované nákupy	3 634 071,00	703 782,48	19,36623 %	4 337 853,48
3. Služby	735 390,00	-68 860,66	-9,36383 %	666 529,34
4. Ostatní náklady	18 800,00	-3 903,00	-20,76064 %	14 897,00
CELKEM	18 000 000,00	0,00	x	18 000 000,00

V roce 2023 bylo celkem čerpáno **18.000.000, - Kč**, čímž byla vyčerpána celková dotace.

6 Závěr

V roce 2023 byly poskytovány regionální služby v rozsahu, jejichž výstupy téměř naplnily standardy podle Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky (2019).

Oproti loňskému roku došlo ve všech regionech k nárůstu kulturně vzdělávacích akcí, které přispěly k dalšímu rozvoji knihoven jako komunitních center. Také v loňském roce docházelo k modernizaci interiérů knihoven. K rozvoji regionálních funkcí přispěla i účast regionálních pracovníků na vzdělávacích akcích a stážích v jiných knihovnách s cílem sdílení příkladů dobré praxe. Značné změny se odehrály i ve struktuře VF, kdy se čím dál tím víc nakupují společenské hry, audioknihy a robotické hračky.

Regionální funkce v JMK přispívají k rozvoji veřejných knihoven a jejich proměně v moderní a všem otevřené a přátelské instituce. Celý tento proces by se neobešel bez spolupráce všech zapojených organizací od Jihomoravského kraje přes Moravskou zemskou knihovnu v Brně, sedm pověřených knihoven, střediskové knihovny a obsluhované knihovny včetně jejich zřizovatelů.

7 Použité zdroje

1. Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021-2027. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2021. ISBN 978-80-7051-310-1.
2. MACHÁČKOVÁ, Lucie a ŠEDÁ, Marie. Regionální funkce knihoven 2022: výroční zpráva o plnění regionálních funkcí krajských knihoven na území ČR za rok 2022. Online. Praha: Národní knihovna České republiky, 2023.
Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/docs/rf-vyrocní-zprava-za-rok-2022>. [cit. 2024-01-08].
3. Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2019.
Dostupné také z: https://ipk.nkp.cz/docs/RF/Metodicky_pokyn_RF. ČSN ISO 690.
4. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Blansko. Kulturní zařízení města Boskovice. 2023.
5. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Brno-venkov. Kuřim: Společenské a kulturní centrum Kuřim, příspěvková organizace 2023.
6. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Brno-město. Brno: Knihovna Jiřího Mahena v Brně 2023.
7. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Břeclav. Břeclav: Městská knihovna Břeclav 2023.
8. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Hodonín. Hodonín: Městská knihovna Hodonín 2023.
9. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Vyškov. Vyškov: Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově 2023.
10. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Znojmo. Znojmo: Městská knihovna Znojmo 2023.

Název: Výroční zpráva k výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2023

Vydala: Moravská zemská knihovna v Brně

Rok vydání: 2024

Určeno: Krajský úřad Jihomoravského kraje

S využitím výročních zpráv k výkonu a financování regionálních funkcí pověřených knihoven Jihomoravského kraje a Moravské zemské knihovny za rok 2023 zpracovala Michala Králová a Monika Kratochvílová (sumarizace výročních zpráv pověřených knihoven, redakce), Věra Konečná (ekonomická část), Jan Lidmila (vzdělávání), Lenka Dostálová (Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven) a Michaela Navrátilová (rozvoj kulturně vzdělávacích akcí). Na fotografii na titulní straně je Městská knihovna Velké Opatovice po rekonstrukci. Další fotografie jsou z archivu MZK a pověřených knihoven. Zdroj tabulek jsou statistický výkazy výkonu regionálních funkcí knihoven regionů.